

Hartkorn, hvilket omtrent vilde være 6 Skpr. Byg paa 1 Tde. Land af meget gode Jorder, om man endogsaa synes nu, at det er en temmelig høi Afgift, vil den Tid dog komme, da Productionen er saa overordentlig forøget, at man vil finde, at det er en meget lempelig Afgift. Naar man har bragt en Gaards Production til det Dobbelte, saa er naturligtvis den Kornafgift, der blev bestemt, da den endnu kun var det Halve, sunken ned til det Halve i Forhold. Jeg troer derfor ingensunde, at mit Forslag kan siges at være altfor strengt; men det er til en stor Sikkerhed for de Stiftelser, hvorom vi her handle, og jeg tillader mig derfor endnu engang at lægge det høitærede Thing det alvorligt paa Hjerte, at vi ere satte til Besværmere for disse Stiftelser, som Fortids Fromhed har oprettet, at vi ikke skulle være Skyld i, at de engang i Tiden mindre kunne opfylde deres Bestemmelse.

Faurshou: Det Endringsforslag, jeg har tilladt mig at fremkomme med, gaaer, som det høitærede Thing vil see, ud paa, at der gives Fæsterne en Ret til at erholde deres Eiendomme for en modereret Kjøbesum, mod at de strax overtage den hele Forrentning af Kjøbesummen og Udredelsen af den aarlige Canon. En saadan Bestemmelse indeholdtes i Justitsministeriets Circulaire af 24de Januar forrige Aar, men der gjaldt den kun for en enkelt Stiftelse. Nu er det mig bitterligt, at paa et mig nøie bekendt Gods, hvor jeg selv har deeltaget i Taxationen af 43 Fæstegaarde, hvor Fæsterne alle have kjøbt deres Eiendomme, ere de 38 blevne kjøbt paa den af mig antydede Maade, og om 9 Fæstesteder føres der endnu Underhandling om de samme Betingelser. Jeg synes, at deraf klart fremgaaer, at der er stor Tilbøjelighed til at købe efter dette Alternativ, og da jeg har den Overbeviisning, at de offentlige Stiftelser ikke lide noget Tab derved, og da Fæsterne saa meget ønske det, tør jeg med Bøie anbefale Endringsforslaget til det høitærede Things Vedtagelse, saa meget mere som jeg har det Haab, at den høitærede Justitsminister vil kunne gaae ind derpaa.

Christensen: Ja, jeg skal gjerne understøtte det Forslag, som den sidste ærede Taler har stillet. Jeg har i de Forhold megen Erfaring, og det er min bestemte Overbeviisning, at den foreslaaede Ret vil blive meget benyttet af vedkommende Fæstere. Det er derhos af den Natur, at medens den kan lette et Arrangement, som Oven tilfigter, vil den, saavidt jeg formaaer at see, aldrig kunne skade. Jeg troer derfor, at der er den allerstørste Opfordring til at vedtage Forslaget, og jeg skal, som sagt, for mit Vedkommende stemme derfor. Hvad den forhøiede Canon angaaer, som et andet æret Medlem (S. Nielsen), der ogsaa har havt Ordet idag, har foreslaaet, da er jeg i det modfatte Tilfælde. Det forekommer mig, at det Maximum, der er stillet i Lovforslaget, som det foreligger, allerede har en temmelig betydelig og fuldkommen tilstrækkelig Størrelse. Det er mig derhos bekendt, hvor meget, hvor særdeles meget man paa Landet har imod denne Canon paa Jorden, og jeg finder ikke i de Betragtninger, som den ærede Landstingsmand har anstillet, nogen Grund til at betragte Sagen fra et andet Synspunkt. Alt, hvad den ærede Taler har erindret, er af den Art, som vi baade her i Salen og andetsteds i en Række af Aar ved lignende Discussioner have hørt, men jeg troer rigtignok, at disse Betragtninger Aar for Aar bevise mindre og mindre. Jeg kan ikke indrømme ham — det er jo forøvrigt et Biargument, om det overhovedet kan kaldes et Argument — at vor Tid ikke skulde være tilbøjelig til at begrunde Stiftelser eller skulde være karrig med at udstyre dem; men jeg troer, at vi i denne Henseende indtage i det Mindste en ligesaa fortjenstlig Plads, som vore Fædre til nogen Tid have gjort. Ogsaa forekommer det mig, at der var i en vis Maade nogen Modsigelse hos den ærede Taler, forsaavidt han gif ud fra, at det var betænkeligt at lade en større Deel af Kjøbesummen blive indestaaende i Eiendommen, forsaavidt den let skulde kunne gaae tabt, al den Stund han selv og vistnok med fuldkommen Ret under denne Sag, saavidt jeg huster, har gjentagende støttet sig til den Erfaringssandhed, at Tingene, Væxterne, Eiendommene ville steds